

1874-08-15

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Agnes Bertelsen

FAKTA

Type:
Letter

Sprog:
Fransk, Dansk

Afsendersted:
Paris

Afsenderinfo (lakstempel, adresse
m.m.):
Brevpapir med prospekt fra
Chamonix og Mont Blanc

Modtagersted:
København

Arkivplacering:
FA 4-001-00008; F7

Keywords:
Travel letter, travel letters

SUMMARY

J. C. Jacobsen starts his letter in French but continues in Danish. He writes about his journey and his accommodation in Paris. The term "promenade concert" seems to have been first used in England in 1838 when London's Lyceum Theatre announced 'Promenade Concerts a la Musard'. Philippe Musard was a French musician who had introduced open air concerts in the English style in Paris. Musard came to England in 1840 to conduct some of the concerts in the Lyceum Theatre. His programmes consisted of overtures, waltzes, popular instrumental solos and quadrilles. The success of Musard's concerts led to further musical promenade concerts, both in London and other places including Bath and Birmingham.

TRANSSKRIFTION

Paris Grand Hotel
15 Aout 1874.

Mademoiselle A. Bertelsen.

Moi voici à Paris! la ville des villes, toujours fascinante! éblouissante!, la ville de beauté, d'élégance, de luxe, d'esprit! Ja, jeg vilde gerne blive ved at skrive Fransk, men det vil i Længden gaae for langsomt; jeg fortsætter derfor paa Dansk. Jeg havde allerede i Schweitz isinde at sende Dem et Reisebrev, for at De heller ikke skal være Stedbarn og for at De engang, naar jeg ikke er mere, kan have et egenhændigt Brev fra mig som Souvenir, men

i Schweitz blev der ikke tid dertil. Her derimod, i Ungdommens By, hvor jeg hver Dag maa tænke paa 1869 og paa Dem og Anna, som jeg savner hver Gang jeg seer noget som jeg kunde have Lyst til at vise de unge Damer, saa vil jeg skrive til den Yngste af Reiseselskabet fra 1869.

Jeg kom hertil i Onsdags aftes fra Reims, hvor jeg havde tilbragt en meget behageligt Dag hos min Ven Lefebre og hans Familie - Jeg vilde bo godt her og forlangte derfor et værelse med Salon i Første Etage (for at see hvorledes vi skulle indrette vort nye Hotel d'Angleterre).

Jeg fik ogsaa en pragtfuld Leilighed ud til Place de l'Opera, med Udsigt til Boulevard. Hvert af mine Værelser er 13 Alen i Firkant,

foruden et Toiletværelse og Entree. - I Salonen er der 4 store Speile og i Sovekammeret 2 Do, foruden et stort Paaklædningspeil. Gardinerne og Omhænget og Tæppet paa min Seng er naturligvis af svært

rødt Silkedamask og Betrækket paa Sophaer og Stole af rødt Fløil; osv. - Jeg blev i det første Øieblik lidt forlegen ved at see mig i al denne Herlighed, men jeg fattede mig hurtigt og da jeg, efter Sædvane strax skulle opgive mit Navn, Stand osv, fandt jeg det mest stemmende med de locale Forhold at skrive : "J. C. Jacobsen de Carlsberg Capitaine". - Da jeg saaledes er bleven fornem Mand, retter jeg saavidt som muligt min krumme Ryg og kneiser saa godt jeg kan, med en fornem, nedladende Mine!

Det er meget heldigt, at her slet ikke er varmt, saa at jeg endog maa klæde mig varmere her end i München. Jeg har derfor kunnet gjennekrydse Byen tilfods fra Morgen til Aften uden at blive træt. Den første Dag besøgte jeg Ruinerne fra Kommunisternes Brandstiftelser og Ødelæggelser. Vendome Søilen er man snart færdig med at gjenreise og heldigviis er den største Deel af det den omgivende Bronze-Basrelief i Behold og igjen opsat. Det skjønne Palais paa Quai d'Orsay staar derimod endnu med sine

nøgne, forbrændte Mure. Af Tuilerierne staar Murene af det smukke Midterparti temmelig ubeskadigede lige til Taget. De 2 Mellempartier, som forbandt Midten med Hjørnepavillonerne, ere derimod heelt nedrevne.- Pavillon de Flore nærmest Seinen er i complet Stand, derimod har Pavillon Marzan og den tilstødende Fløi langs Rivoligaden henimod Louvre lidt meget, men man er ifærd med at bygge det op igjen.

Det sørgeligste Syn er imidlertid Hotel de Ville, som næsten er fuldstændig ødelagt lige til Grunden. Det er kun et ganske lille Stykke af den herlige Facade, hvoraf der endnu er en, aldeles sværtet Levning tilbage. Man er dog ifærd med at tilhugge Qvaderstenene til Gjenopførelsen. -

Iøvrigt har jeg besøgt Louvre, 2 Gange. Udstillingen af Kunst og Industri i Champs Elysées, Jardin d'Acclimatation med det nydelige Væxthus og Bois de Boulogne som desværre har lidt meget under Paris's

Beleiring, navnlig ere alle Træerne i mellem Fæstningsværkerne og les bois sløifede, saa at der paa hele denne Strækning kun er ung Opvæxst uden Skygge. Jeg har naturligvis været i Theatre francais, hvor jeg, foruden, foruden den bekjendte "Au Printemps", saa Voltaires

"Zaire" med stor Interesse. Jeg har ogsaa været i Grand Opéra (i den italienske Operas Locale) hvor jeg hørte "L'esclave" af en moderne Komponist, men hverken Musiken eller Udførelsen tiltalte mig synderligt. Det synes som Mauduit, som vi hørte i 1869, nu er Primadonna. Paa Mandag gives Hugenotterne, hvor jeg antager faa at faa det Bedste at høre som grand Opéra nu kan præstere.

Idag hørte jeg lidt Musik i Jardin d'Acclimatation, hvor man hurtigt har faaet de fleste af de tabte Dyr erstattede. Blandt andre var der 2 udmærkede Elefanter

som stadigt var beskæftigede med at gaa rundt i Haven, bærende 6 Personer ad Gangen. Endvidere 3 eller 4 Kameler og Dromedarer, ligeledes bærende Ryttere eller Ryttersker. Det maa være et trættende Ridt i Længden, da disse Dyr tage meget lange Skridt. Fremdeles en Struds, som trak en lille Vogn hvori kunde sidde 4 børn, osv.

I Aften har jeg efter en lang Vandring hele Dagen, som sædvanligt uden at nyde noget, spist udmærket hos Ledoyen i Champ Elysée og derefter hørt en smuk Koncert Musard bagved

Industripaladset. Jeg føler dog ikke mindste Træthed nu.

Imorgen tager jeg til Versailles og St. Cloud for at se hvorledes Pariser Omgivelser see ud paa denne Side, som har lidt mest under den dobbelte Beleiering.

Jeg vilde ogsaa have skrevet til min Kone i Aften, men maa opsætte det

til paa Mandag. Naar hun læser dette Brev, vil hun see, at jeg har det godt. Jeg havde tænkt paa at reise til Marseille paa Mandag, men maa opsætte Reisen til Tirsdag, da jeg idag ikke har kunnet besøge Foretninger fordi det er Helligdag, ikke som tidligere Napoleons - Fest, men Madonna's Himmelfartsfests. Hvilken Forskjel ! I det Hele synes jeg at der er mere stille i Paris end tidligere, navnlig om Aftenen, hvortil det kølige Veier maaske kan bidrage noget. Ogsaa er der færre Reisende end i 1869.

Nu maa jeg slutte. Hils min Kone og alle paa Carlsberg og i

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

Brolæggerstræde samt alle gode Venner og vær selv venligst hilset
fra

Deres hengivne
J. C. Jacobsen

P. S. Min franske Passiar kom i meget

god Gang i Strasbourg, hvor jeg var samlet med Ehrhardt Familie
(Eugene har det ret godt, men er dog svagelig) og hos Tourtels
talte jeg i 3 Dage Fransk fra Morgen til Aften hvorved jeg gjorde
mærkelige Fremskridt. Ligeledes hos Hr og Madame Lefebre i
Reims. Men her i Paris har jeg ingen franske Bekjendte at tale
med.

Tak Anna for hendes Brev. Det var det første jeg modtog her.
Senere modtog jeg de Øvrige Breve fra min Kone med deri
indlagte, samt fra Rulff. Til Rulff skriver jeg paa Mandag.

Sorrieu. lith.

Chamounix et la Chaîne du Mont-blanc.

Imp. Lenoir et Cie Paris.

Paris. Grand Hôtel
15. Août 1874.

Mattemaiselle A. Bertelsen.

Me vasis à Paris! la ville des villes,
Lougant fascinant, éblouissant! la ville
de beauté, d'élegance, de luxe, d'esprit!
Ja, j'ig nildt gjøromt blivt ned at fremt
dømt, men det vil i Louvre gaa for
laugfamt; j'ig fortæller det for dig.
J'ig fandt allede; Schweiz er i det at,
fandt den et kristen, for at de j'ig
de for men det barn og for at de mig,
men j'ig de so men, den for et igen,
fandt barn for mig for den, men

: Schweitz blev den 8de Oct. d. 1869.
Jeg kom til, i August måned 1869, hvor
jeg kom til den nye bank paa 1869 og
paa den af Anna, som jeg havde som
Gæst jeg kom til den 1ste Jan. 1869
Lige til at være de nye Damer, som vil
jeg kom til den 1ste Jan. af den 1ste Jan.
1869.

12/8
Jeg kom til i Onsdag Aften fra
Paris, hvor jeg havde tilbragt en meget
besynderlig Dag for min Ven Lefebvre og
sine Familien. - Jeg vilde have gaaet
og fortaalt om Paris og Paris og Paris
i første Række (for at for Juleaften og
ikke indrette naar jeg kom i Angletone)
Jeg fik ogsaa en yndelig Læsestund i
de Place de l'Opera, med det til
Boulevard. Juleaften af min Ven
19de: i den 1ste, som den 1ste, og
nogle af dem. - I Paris er der
4 Rækker af: i den 1ste og 2de.
som den 1ste af den 1ste af den 1ste.
Gæst og Gæst og Gæst paa
min Dag er naturligvis af den 1ste

¹⁰⁰¹ Gættendama af betroudet paa Papir af
Rets af rødt Stæit; op. - Jeg blev i
det første Øieblik lidt forlegen ved at
see mig i et drum Jærligst, men jeg
fælted mig Jærligt af sa jeg, efter Gudmen,
Hoy fælted jeg mine mit Stans, Rand, af,
fælted jeg det med Stænds med d' laals
Løfald at sein: "J. C. Jacobsen de Carlsberg
Capitain". - Da jeg fælted et klæde
faarum Brand, villes jeg fælted minligt
min Løfald og Løfald fælted jeg
Løf, med en faarum, med Løfald Mien!

Det er meget Jærligt, at jeg stæit et er nærmest,
fælted jeg et med min Stæit min nærmest jeg med
i München. Jeg fælted profus Løfald og Løfald
Løfald og Løfald fælted fra Margas det Løfald
uden at blinde Løfald. Den første Day fælted
jeg Løfald fra Løfald og Løfald
Løfald og Løfald. Løfald - Løfald
er min fælted fælted med et Løfald og
Løfald er den første Day af det Løfald
angjænde Løfald - Løfald: Løfald og
Løfald. Det fælted fælted fra Løfald
d' Orsay fælted Løfald med min

vågar, fasthållna Minn. Af Tusleriens
staar Minnans af det finlilla Skitkyrki
dummaligt i beständigt ligg till Engh.

Dr 2. Skitkyrki, som fasthållt Skitkyrki
med Gjånnypanellarna, som drömd
jakt uddarna. - Janillan de Store
närmast Seinen er i komplett Skand,
drömd for Janillan Maryan of den
Sistadens Läs lant Rivals Gaden
Janillan Lauen litt mycket, man man
er iferd med at bygge det af isjen.

Det färdigaste Gjen er imidlertid
Skidde de Lille, som næsten er färdig
ädelast ligg till Grunden. Det er den
at gæste lille Skidde af den färdig
Skiade, Gjenaf den anden er en, aldelat
færdig, Læring tilbage. Man er dog
iferd med at bygge Gjenadrennen
til Gjænnyfærdig.

Færdig for jeg berigt Lauen, 2. Gjen,
af Skidde af Læn af Læn: Champ
Elysee, Jardin d'Acclimatation med
det nye Skidde af Bois de Boulogne
som det man for litt meget inden Paris.

Calais'ning, manulig var alla Erarum
inallan besökningsmaktarna af Les
Cais Häfver, som icke sig gao Jule Drumm
Rouling, Linn och iing Opnagt i den
Kygge. Jng Jao maktolijniel' nare,
: Theatre francais, Inar jng, farviten
dit behjandla "Au Triolens", Inar
Vallaires "Jaime" und det Verkanna.
Jng Jao aylan nare: Grand Operas
(: Du idalijngs Operat d'ails) Inar
jng Jarko "L'esclave" af en madonna
Lanyajing, man Jarkos Musikas
alles tillfärdigast tillhalla mig fjerdalig.
Det fjerd at Maudis, som ni Jarko
: 1869, ni er Primadonna. Jao
Maudis jernat Hiquenatterne, Inar
jng aulagat ik Jao dit Cadde at Jao
Jao grand Opera ni den yresten.
Jng Jarko jng Lill. Musik: Jardin
d'Acclimatation, Jao man Jarkost Jao
Jarko de fliska af de lilla Jng anstallde.
Lilant andri nar Jng 2 idmanlode flygskole

Jeg skrev mig lykkeligvis ned at gøre
minde: ja, herunder 6 Panfama ad
Gaugu. fuldstændig 4 Panfama
og Dramadans, ligesom herunder Sjælens
eller Sjælens. Det var mig at
loveligvis lidt: Langden, da det sig
tager meget lang Tid. Som det
er skrevet, som det er lidt lang
Jeg er lidt fidd, 4 Caow, og.

St. Altes her jeg efter en lang
Wandring gik dag, som fuldstændig
uden at være noget, først indvirket
for Ledagen: Champ Elysée og
desuden gik en fin Panfama Musard
hagud Tidspisepaladset. Jeg fandt
dog ikke mindre Cratle med.

Juarez her jeg til Versailles
og St. Cloud for at se Panfama
Panfama. Originalt her ind på den
Tid, som jeg lidt mest ind på den
dobbelt Calainig.

Jeg vilde også gøre Panfama til min
Læge: Altes, men mig ufærdig det

li' paa Mandag. Nees sin lafar det
Loran, mit sin far, og jeg var det gæst.
Jeg fandt langt paa et sted i
Marseille paa Mandag, men var afsted
derfra li' paa Tirsdag og jeg idag ikk.
Jeg tumlet bestemt i de sidste
færdi det er gæledag, ikk som tidligere
Napoleons - Tid, men Madama's
gimmelfærdi fald. Smilken i Carlberg!
I det fæle bynd jeg at det er en
stille! Tavis med tidligere, særlig
en Aftenen, smilken det fæle i sin
mæske den sidste Maj. Og saa
er der færm i Carlberg med i 1869.
Nu er jeg stilt. Jæls min Loran
og alle paa Carlberg og i Carlbergsteds
samt alle gade i Danmark og med færm
særlig i Carlberg for
Eure Jørgensen
J. C. Jacobsen
P. S. Min færm i Carlberg den i maj

god Gaug : Strassbourg, hvor jeg var
samt med Edwardi Samuels (Eugenus
Jens det vel galdt, men er dog fragehj)
og for Samuels kalder jeg : I den Samst
for Margarethe Affan, hvor jeg
gjænde uventetlige Louis Henri. Legation
for og Madame Lefebvre : Recus
! Men for : Paris for jeg mig for
beskjæftede at tale med.

Det Anna for Juleen. Det
var det først jeg uventet for. Præsen
uventet jeg i anrige her for mig
Læse med den uventet, samt for
Rulff. Et Rulff for jeg på
Mandag.